

BELGELER

METİN AND'DAN NAHİT BİLGA'YA BİR MEKTUP

İnci Enginün*

A LETTER TO NAHİT BİLGA FROM METİN AND

Sahaflardan aldığım bir kitabın arasından aşağıdaki mektup çıkmıştı. Metin And'ın (1927-2008) çalışmalarına yeni başladığı yıllarda tiyatro konusunda çok bilgili olan Nahit Bilga'ya daktilo ile yazdığı 31 Aralık 1966 tarihli bir mektuptu. Saim Nahit Bilga [Bilge] 1913'te İstanbul'da doğmuş ve 1976'da yine İstanbul'da ölmüş olan tiyatro ve sinema sanatçısıdır. Kendisi Türk tiyatrosu üzerinde zengin malzemeye sahiptir ve bu konuda birçok çalışmanın sahibidir. Eserlerinde N. Enderunluoğlu takma adını da kullanmıştır. Mektubun aslında görüleceği gibi birçok imla yanlışı bulunmaktadır. Bunlardan çoğunu herhangi bir açıklama yapmadan düzelttim, hece eklenmesi gereken yerlerde ise ekleri [] arasında belirttim.

*

Metin And
Vali Dr. Reşit Caddesi 19/16
Kavaklıdere-Ankara

31 Aralık 1966

Pek Sayın Nahit Bilga Beyefendi,

Sizinle bir ara mektuplaşırken sonra bu mektuplaşmaya ara verdik. Bunda benim yurt dışında oluşumun da payı var. Biliyorsunuz geçen yıl gene bu günlerde bana yazdığınız mektupta koleksiyonu[nu]z için bilgi vermişsiniz. Bana da bazı sorular sormuş[tunuz] ben de bunları cevaplandırmıştım. Sonra sizden bir daha mektup alamadım. Ben şahsen koleksiyonunuzla çok yakından ilgiliyim. Ancak hepsini birden

* Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Emekli Öğretim Üyesi.

alabilecek kabiliyetim yok. Bunların bir kısmını da Milli Kütüphane, bizim üniversitenin tiyatro kürsüsü gibi kurumların almasını sağlayabilirim. Ben koleksiyonu[nu] zdan şunlarla ilgiliyim: Yazma oyunlardan tuluat tiyatrosu ile ilgili oyunlarla, bizim yazarların telif oyunlarına (bilhassa Meşrutiyet devri), bende olmayan Karagöz oyunları ve eski hokkabaz muhavereleri ve oyun şekilleri, fotoğraflar, el ilanları. Tiyatro mecmualarından *Temaşa*'nın tam koleksiyonu varsa bunu. İki yıl önce çeşitli kitaplar, yazmalar, el ilanları satın aldım. Fakat el ilanlarını, fotoğrafları tam aldım, el yazmalarını da öyle, yalnız matbu kitaplarda bir anlaşmazlık çıktı. Bunların sahibi çok sevdiğim bir şahıstı. Önce bunlardan bende olanları almamamda anlaşmıştık, sonra onlarda da ısrar etti; fakat aldıklarım içinden asıl aradıklarım eksik çıktı, bazı oyunların sayfaları eksikti, bir de Ermeni harfleriyle Türkçe diye verilen oyunlar aslında Ermeni harfleriyle eski Ermeniceydi. Neyse sonra işi tatlıya bağladık. Söyleyeceğim bende olan kitapları bir daha almak lüzumsuz bir külfet oluyor. Ben kendimi bu işe adamış biriyim. Bana yardım edeceğinizi umut ederim. Eğer bunları elden çıkarmak niyetinde değilseniz hiç değilse bir ücret karşılığında fotoğraflarını çekmeme izin verin. Mesela bu yıl üniversitede Meşrutiyet tiyatrosunu okutuyorum, bu 1908 ile 1923 arasındaki devredir. Bu devre için bana yardım edemez misiniz? Bu devre ile ilgili malzeme (el ilanı, fotoğraf, yazma piyes vs) hepsini almaya hazırım. Müşterek dostumuz Lütfi Ay ile de görüştüm, koleksiyonunuzu methetti; fakat kesin bir cevap almanın güçlüğünden bahsetti. Hiç değilse şu Meşrutiyet devri için anlaşabilirsek. Eğer *Temaşa* mecmuasının komple takımı varsa iyi fiyat verebilirim. Ayrıca el yazması matbu olarak çıkmamış Mehmet Rauf, Hüseyin Suad, Müfit Ratip, Reşat Nuri, Nigâr Hanım vs. gibi yazarların oyunları çok işime yarayabilir. Gene bu devrin fotoğrafları, el ilanları da öyle. Bu devrin matbu eserlerinin aşağı yukarı hepsi var. Fakat bilinmez belki bende olmayıp sizde olanlar vardır. Bana yardım etmenizi tekrar rica eder, en derin saygılarımı sunarım.

Metin

METİN AND
VALİ DR. BEŞİT CADDESİ 1976
KAVAKLIDERE - ANKARA

31 Aralık 1966

Pek sayın Nahit Bilga beyefendi,

Sizinle bir ara mektuplaşırken sonra bu mektuplaşmaya ara verdik, Bunda benim yurt dışımda oluşumun da payı var. Biliyorsunuz geçen yıl gene bu günlerde siz bana yazdığınız mektupta koleksiyonuz için bilgi vermiştiniz. Bana da bazı sorular sormuş ben de bunları cevaplandırmıştım. Sonra sizden bir daha mektup alamadım. Ben şahsen koleksiyonunuzla çok yakından ilgiliyim. Ancak hepsini birden alabileceğim kabiliyetim yok. Bunların bir kısmını da Milli Kütüphane, bizim Üniversitemin tiyatro kürsüsü gibi kurumların almasını sağlayabiliriz. Ben ~~kit~~ koleksiyonuzdan günlerle ~~çok~~ ilgiliyim: farsça oyunlardan tulust tiyatrosu ile ilgili oyunlarla, bizim yazarların telif oyunlarına (bilhassa Meşrutiyet devri), ben de olmayan Karagöz oyunları ve eski hokkabaz muhavereleri ve oyun şekilleri, fotoğraflar, el ilanları. Tiyatro mecmualarından Temşa'nın tam koleksiyonu varsa bunu, iki yıl önce çeşitli kitaplar, yazmalar, el ilanları satın aldım. Fakat el ilanlarını, fotoğrafları tam aldım, el yazmalarını da öyle yalnız matbu kitaplarda bir anlaşmazlık çıktı. Bunların sahibi çok sevdiğim bir şahıstır önce bunlardan ben de olanları almamda anlaşmıştık, sonra onlarda da istediği, fakat aldıklarım içinden asıl aradıklarım eksik çıktı, bazı oyunların sayfaları eksikti, bir de ermeni harfleriyle Türkçe diye verilen oyunlar aslında ermeni harfleriyle eski ermeniceydi. Neyse sonra işi tatlıya bağladık. Süyliyeceğim bende olan kitapları bir daha almak lüzumsuz bir ilfet oluyor. Ben kendimi bu işe adanmış biriyim. Bana yardım edeceğinizi mut ederim. Eğer bunları elden çıkarmak niyetinde de, ilseniz hiç de ilse bir ücret karşılığında fotoğraflarını çekmeye izin verin. Meselsi bu yıl Üniversitede Meşrutiyet tiyatrosunu okutuyorum bu 1908 ile 1923 arasındaki devredir. Bu devre için bana yardım edemez misiniz? Bu devre ile ilgili

(lütfen sayfayı çeviriniz)

malzeme(âl ilanı,fotoğraf,yazma piyes vs) hepsini almaya hazırım.
Müşterek dostumuz Lütfi Ay ile de görüştüm,koleksiyonunuzu meth etti,
fakat kesin bir cevap almanın güçlüğünden bahsetti.Hiç de ilse şu Mesru-
tiyet devri için anlayabilirsek,Eğer Temaşa mecmuasının komple takımı var-
sa iyi fiyat verebilirim.Ayrıca el yazması matbu olarak çıkmamış Mehmet
Rauf,Hüseyin Suad,Müfit Ratip,Reşat Nuri,Nigar hanım vs vs gibi yazar-
ların oyunları çok işime yarayabilir.Gene bu devrin fotoğrafları,el
ilanları da öyle.Bu devrin matbu eserlerinin aşağı yukarı hepsi var.
Fakat bilinmez belki bende olmayıp sizde olanlar vardır.Bana yardım etme-
nizi tekrar rica eder,en derin saygılarımı sunarım,

Lütfi